

TWEE ARGENTIJNSE VERTEGENWOORDIGERS GESTORVEN IN DE OORLOG

(Roberto J. PAYRO voor *La Nación*)

Dinant, 23 augustus 1914.

De 23ste was er een kleine pauze, maar om 6 uur 's ochtends begon een verschrikkelijk bombardement dat de hele dag zou duren.

Rond 7 uur daalden de Duitsers af naar de stad via de weg van Loyers en de montagne Saint-Nicolas om zich aan ongeziene wreedheden over te leveren.

Ze namen oude mannen en vrouwen en voerden deze met opgeheven armen door de straten, voortdurend schoten afvurend om hen te terroriseren. Ze traptten de deuren van de huizen in en braken de ramen met kolven van hun geweren, waarna ze brandgranaten naar binnen wierpen.

Allen die hun deur openden, zich lieten zien of voor het vuur vluchtten, werden gevangen genomen en meegenomen naar de oude smidse van Bouille. Daar werden allen, verschillende leeftijden, geslachten, bejaarden, kinderen, vrouwen die hun kroost aan de borst meedroegen, heen gebracht.

Het is onmogelijk om de verfijndheid van de hierboven beschreven martelingen te omschrijven !

Ze verplichtten de mannen om de doden en gewonden te zoeken die gevallen waren in de Rue d'Enfer, de straat die

uitgaf op het Place de la Meuse, tegenover de plaats waar de Franse mitrailleurs opgesteld stonden. De ongelukkigen konden dus sterven door de handen van hun eigen vrienden.

Zij die in de Smidse waren gebleven, in het huis van de smid en in de kelders, beleefden ook verschrikkelijke ogenblikken en uren van doodsangsten. De Duitsers gaven hen snoepgoed, zeggende dat ze hen niet het minste kwaad wensten te berokken. Minuten later kondigden ze aan dat ze hen zouden fusilleren of het huis in band zouden steken, na hen hierin te hebben opgesloten.

Die dag, om 6 u 's avonds dwongen ze allen het huis te verlaten. Enkelen werden lukraak gefusilleerd. De anderen werden op de knieën gedwongen voor de troep, die zonder ophouden in de lucht vuurde en de ongelukkigen dwong zich ter aarde te werpen, nog steeds met opgeheven armen.

Na de straat zo te zijn afgegaan, scheidde men de mannen van de vrouwen. De mannen, een 150-tal, werden in drie rijen opgesteld tegen een muur. Een executie-peloton trad naar voor. Ze droegen wapens en namen de gevangenen onder schot. Echter, op commando trokken de soldaten zich plots terug, waarop een aantal mitrailleurs onmiddellijk het vuur openden ...

Deze scene ontrolde zich voor de ogen van de vrouwen en kinderen die zo hun vaders, mannen, broers of zonen in stukken gereten zagen !

De weinigen die aan de mitrailleurs wisten te ontsnappen werden door de soldaten gedood die zich vergenoegden met het schieten op de berg slachtoffers.

Onder de slachtoffers viel ook de Argentijnse vice-consul Mijnheer Remy Himmer te betreuren, over wiens kruisweg ik mij het bijzonder heb gebogen, punt voor punt de verklaringen van andere aanwezige getuigen volgende die de details van de feiten ten gronde kennen.

* * *

Mijnheer Himmer, zijn echtgenote en zijn vele arbeidersfamilies brachten zondag 23 augustus vol angst door in de fabriek. Om 5u in de namiddag, de uitslag van de strijd nog niet kennende en horende van de gebeurtenissen in de stad, besloten ze met een witte vlag naar buiten te treden, om te vragen naar hun respectievelijke huizen te mogen terugkeren.

Hierbij werden ze onmiddellijk omsingeld door Duitse soldaten en voor een officier geleid, die mijnheer Himmer en alle mannen en adolescenten, tot zelfs zestien jaar, van de groep scheidde. Onder dwang van de revolver van de officier werden ze verplicht naar de abdij van de Premonstratenzers te lopen waartegenover de executies plaatsvonden.

Mijnheer Himmer beriep zich onmiddellijk op zijn titel als consul van de Argentijnse Republiek. Zonder ondervraging, zonder proces werd hij samen met zijn werknemers, bedienden, knechten en arbeiders, voor de lopen van de geweren geleid.

Tussen het verlaten van de fabriek en de terechtstellingen verstreken geen 10 minuten.

Vanaf het begin van de vijandelijkheden had mijnheer Himmer een grote Argentijnse vlag boven het wapenschild van het consulaat laten spannen. Het schild bleef intact maar de vlag werd eraf gerukt en in stukken verscheurd. Het huis werd geplunderd.

Mijnheer Himmer had alle archiefstukken van het consulaat in zijn eigen bureau op de fabriek ondergebracht, waar hij ze veiliger achtte. Even later werd de fabriek echter in brand gestoken en gingen alle documenten in vlammen op.

“Ik moet hieraan toevoegen – zegt een getuige – dat geen enkel feit een dergelijke represaille rechtvaardigde. Slechts twee ulanen waren twee dagen ervoor gestorven, op ? Augustus, aan de hand van Franse soldaten op een weg die naar een voorstad van Leffe leidde. Elke andere verklaring moet als vals aanzien worden.”

Verder zullen we zien welke moeite de Duitse militaire autoriteit een weinig later deed – wanneer onze afgevaardigde in België een verklaring vroeg voor deze onbeschrijflijke feiten waarover we spreken – om deze feiten van belang te ontdoen en de Argentijnse eisen te dwarsbomen.

Laten we nu de feiten in Dinant bekijken.

* * *

In een andere wijk van de stad, nadat ze alle mannen gevangen genomen hadden, dwongen ze de vrouwen en kinderen in de brandende huizen, verschrikkelijke kreten slakende en de wapens afvurende.

Bij de Rocher Bayard nadat ze hier een bootbrug hadden gebouwd, dwongen ze de buurtbewoners deze over te steken, waarna ze hen vermoordden zodra ze hun rug gedraaid hadden. Van een familie, samengesteld uit een vader, moeder, twee jongens van 12 en 15 jaar en een meisje van 10, bleef enkele die laatste over.

Ook zij die al sinds de ochtend opgesloten waren in de gevangenis van Dinant leden zwaar. Hier dwongen men de mannen op de binnenplaats en stuurde men de vrouwen en de kinderen naar de kelders. De soldaten schoten binnen in de gevangenis en vuurden mitrailleursschoten af, genietende van de angst van de ongelukkigen, dit duurde vele uren.

In de andere wijken van de Stad, Leffe en Saint-Pierre, fusilleerde men mensen in hun eigen huis. Verscheidene buurtbewoners van Leffe werden geëxecuteerd bij het verlaten van de eerste mis in de kerk van de Premonstratenzers. In de fabriek van Leffe vermoordde men de directeur, een oude man onder de beschutting van een witte vlag, en een groot aantal van zijn arbeiders die hun toevlucht in de ateliers gezocht hadden.

Er valt nog een gruwelijkere zaak te signaleren. In een kamer op de eerste verdieping sloten de Duitsers vier jongeren op, zeggende dat ze het huis gingen afbranden en dreigende dat ze de eerste die zich aan het open raam vertoonde zouden neerschieten. Men kan zich inbeelden hoe de ongelukkigen leden zonder reden, voelende dat een zekere dood naderde, zonder een pas te durven zetten uit angst voor de kogels.

Een van hen viel uiteindelijk, half gestikt, met de elleboog uit het raam, waarop de schoten zijn arm vernielden. Een huisvader die zijn woonst verliet met een wezentje van drie maand in de armen, werd in het portaal van zijn eigen deur gefusilleerd. Al deze feiten speelden zich af tussen 7 uur 's ochtends en 6 uur 's avonds.

* * *

Ondertussen bleef de brand zijn verwoestend werk doen en half de stad viel al snel ten prooi aan de vlammen, terwijl langs alle kanten gewerschoten weerklonken. Tussen de vlammen en de kogels verkozen velen deze laatste en trachtte te vluchten. Ze verlieten hun huizen onder de kogels, liepen richting het Place de la Meuse. Alles brandde, zowel de stad als de flanken van de berg ...

In de doodsbanige groep wierpen de vrouwen zich op elke nieuwe vluchteling en smeekten hen om nieuws over hun mannen, hun zonen, hun vaders. De menigte liep de gehele tijd van de ene naar de andere kant van het plein, telkenmale verdreven door de ontladingen van de Duitse wapens. Vele vielen om nooit meer op te staan.

Roberto J. Payró

Copyright, 2014 : Nathaniel BOVIN, voor de Nederlandstalige vertaling.

Uittreksel van :

PAYRO ; « *Dos representantes argentinos muertos en la guerra* », in LA NACION ; 17/11/1914.